

ความมั่นคงในชีวิตของคนเร่ขายลอตเตอรี่ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย Life Stability of Lottery Hawkers in Erawan Sub-district, Erawan District, Loei Province

เพ็ญญา เสงี่ยมคำ¹ บัณฑิตา สุทธิกุล¹ อนุชา วิลัยแก้ว²
E-mail: sb6240901104@lru.ac.th¹ sb6240901103@lru.ac.th¹ wanucha@hotmail.com²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความมั่นคงในชีวิตของคนเร่ขายลอตเตอรี่ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความมั่นคงในชีวิตระหว่างคนที่มีโควตา กับไม่มีโควตา เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 347 ตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ความมั่นคงในชีวิตของคนเร่ขายลอตเตอรี่ ใน 4 มิติ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยโดยการวิเคราะห์ลำดับชั้น และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติทดสอบ t-test Independent

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้เร่ขายลอตเตอรี่ส่วนใหญ่มีอายุ 35-54 ปี โดยอาชีพเร่ขายลอตเตอรี่ถือเป็นอาชีพหลัก มีทั้งคนที่มีโควตาและไม่มีโควตา ส่วนใหญ่เร่ขายในพื้นที่ในภาคอีสาน ในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดโรค Covid-19 การขายลอตเตอรี่ผ่านช่องทางออนไลน์ยังมีน้อย เนื่องจากผู้ซื้อยังไม่ไว้วางใจในการซื้อผ่านออนไลน์ ความมั่นคงของกลุ่มตัวอย่างผู้เร่ขายลอตเตอรี่ ระดับความมั่นคงในชีวิตในระดับสูง โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีโควตา กับไม่มีโควตาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงในชีวิตต่างกันเล็กน้อย

การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในชีวิตของคนเร่ขายลอตเตอรี่ ควรเน้นการเพิ่มศักยภาพในด้านความปลอดภัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ ลดการเกิดอันตรายต่อทรัพย์สินและลดความเสี่ยงการติดเชื้อของโรค Covid-19

คำสำคัญ: คนเร่ขายลอตเตอรี่ ความมั่นคงในชีวิต ลอตเตอรี่

Abstract

The objective of this research is 1) To study the stability in life of lottery hawkers in Erawan Sub-district, Erawan District, Loei Province, and 2) To compare the stability in life between people with quota and without quota. Data were collected from a sample of 347 samples using group sampling. Data were analyzed using frequency, percentage, and life stability analysis of lottery hawkers in 4 dimensions. Means were analyzed by hierarchical analysis. and correlation analysis between variables with t-test Independent statistic

The results showed that The majority of lottery hawkers were aged 35-54 years, with lottery hawking as their main occupation. There are both people with quotas and without quotas. Most of them sell in the area in the Northeast. In the current situation of Covid-19, there are still few lottery sales through online channels. Because buyers still do not trust in buying online. The stability of the lottery hawker sample high level of security in life By considering the comparison between those with quota and without quota, it was found that the life security index was slightly different.

Solving the Life Stability Problem of a Lottery Hawker Emphasis should be placed on enhancing safety potential to prevent the risk of accidents. Reduce the danger to property and reduce the risk of infection of Covid-19

Keywords: lottery hawker, life's stability, lottery

ความเป็นมาของปัญหา

อาชีพขายลอตเตอรี่เกิดขึ้นในสังคมมาเป็นเวลานาน เนื่องจากเป็นอาชีพที่ถือว่ามียาได้สูง ผู้ที่สนใจสามารถไปลงทะเบียนเพื่อสมัครเป็นตัวแทนจำหน่ายโดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ใช้วิธีการสุ่มเพื่อคัดเลือกผู้ค้าสลากที่จะได้รับการจัดสรรโควตา ส่วนคนที่ไม่ได้รับการจัดสรรโควตาก็จำเป็นต้องซื้อสลากกับพ่อค้าคนกลาง คือ ยี่ปั้ว และซาปั้ว และนำมาจำหน่ายให้กับประชาชนทั่วไป โดยกลุ่มคนขายที่ไม่มีโควตามีจำนวนเพิ่มขึ้นอยู่เรื่อย (มณฑลภัส บุปผาโท, 2558)

จังหวัดเลยยังมีตลาดนัดลอตเตอรี่ตระกูลเศรษฐีและตลาดสหกรณ์การเกษตรวังสะพุง จำกัด ซึ่งอำนวยความสะดวกให้กับชาวจังหวัดเลยในการซื้อขายลอตเตอรี่ ชาวตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย เป็นอีกพื้นที่ในจังหวัดเลยที่มีคนประกอบอาชีพเร่

¹ นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ขายลอตเตอรี่เป็นจำนวนมาก โดยมีทั้งคนที่โค้วตาและไม่ได้โค้วตา ซึ่งคนที่ได้โค้วตาจะได้รับลอตเตอรี่จากรัฐบาลในราคาฉบับละ 70.40 บาท ส่วนคนที่ไม่ได้โค้วตามักจะไปซื้อลอตเตอรี่จากตลาดนัดลอตเตอรี่วังซุงซึ่งราคาไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับกลไกตลาด (ประพันธ์ สุขะใจ, 2563)

โดยวัฏจักรการเร่ขายลอตเตอรี่ในแต่ละเดือนนั้น จะทำการขาย 2 ครั้งต่อเดือนโดยจะแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 วันที่ 5-7 ของเดือนจะซื้อลอตเตอรี่ ณ ตลาดนัดวังซุง จะเดินทางไปขายลอตเตอรี่ วันที่ 7-16 ของเดือน และวันที่ 17-22 กลับจากขายลอตเตอรี่พักผ่อนที่บ้าน และช่วงที่ 2 วันที่ 20-22 ของเดือนจะซื้อลอตเตอรี่ ณ ตลาดนัดวังซุง จะเดินทางไปขายลอตเตอรี่ วันที่ 23-1 ของเดือนใหม่ และวันที่ 2-7 กลับจากขายลอตเตอรี่พักผ่อนที่บ้าน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าอาชีพเร่ขายลอตเตอรี่ถึงจะมีรายได้ที่ดี สร้างกระแสรายได้ 2 ครั้ง/เดือน แต่ผู้เร่ขายลอตเตอรี่ส่วนใหญ่ต้องเดินทางไปขายในพื้นที่ต่างจังหวัดอันนำมาซึ่งความเสี่ยงจากการเดินทาง ความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ ตลอดจนการที่ต้องออกจากบ้านเป็นเวลานาน ทำให้ไม่ได้อยู่กับครอบครัว อาจจะนำมาซึ่งความไม่อบอุ่นในครอบครัว จึงเป็นที่น่าสนใจว่าอาชีพคนเร่ขายลอตเตอรี่ชาวตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย มีความมั่นคงในชีวิตเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เพื่อแนวทางในการยกระดับความมั่นคงในชีวิตของคนเร่ขายลอตเตอรี่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความมั่นคงในชีวิตของคนเร่ขายลอตเตอรี่ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบความมั่นคงในชีวิตระหว่างคนที่มิโค้วตากับไม่มีโค้วตา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยนำเสนอในรูปแบบภาพและตาราง
2. ประชากรและกลุ่ม ประชากรคนที่เร่ขายลอตเตอรี่ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย จำนวนคน 2,600 คน

โดยในงานวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 347 คน ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งเป็นการแบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็นกลุ่ม โดยที่กลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มหมายถึง กลุ่มประชากรคนเร่ขายลอตเตอรี่ของแต่ละหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสุ่มแบบตัวอย่างแบบกลุ่ม จำนวน 347 ตัวอย่าง จากจำนวนประชากรคนเร่ขายลอตเตอรี่ ทั้ง 16 หมู่บ้านของตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย โดยมีรายละเอียดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนคนขายลอตเตอรี่ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากรคนขายลอตเตอรี่(คน)	คำนวณจำนวนตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง
วังเลา	1	150	20.02	20
หัวฝาย	2	186	24.82	25
วังม่วง	3	175	23.36	23
หัวฝาย	4	150	20.02	20
โคกสวรรค์	5	218	29.09	29
โป่งศรีโทน	6	159	21.22	21
โคกรัง	7	152	20.29	20
พรประเสริฐ	8	112	14.95	15
วังประทุม	9	124	16.55	17
เหล่าใหญ่	10	152	20.09	20
หัวฝาย	11	167	22.29	23
ทรัพย์เจริญ	12	189	25.22	25
โนนถาวร	13	201	26.83	27
พรสว่าง	14	137	18.28	18
โป่งศรีโทน	15	180	24.02	24
หัวฝาย	16	148	19.75	20
รวม		2,600	346.8	347

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยการจัดทำแบบสอบถามเริ่มจากการนิยามความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์ ซึ่งใช้แนวคิดดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Index) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ใน 4 มิติ (ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหลักของดัชนีความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์) ได้แก่ มิติสุขภาพ มิติการมีงานทำและรายได้ มิติครอบครัว มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากนั้นนิยามของทั้ง 4 มิติ นำมาขยายความสร้างเป็นองค์ประกอบย่อยของดัชนีความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์

องค์ประกอบหลักความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์	องค์ประกอบย่อยความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์
มิติสุขภาพ หมายถึง การมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีหลักประกันด้านสุขภาพที่เหมาะสม เข้าถึงบริการทางสุขภาพได้ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตมีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยต่อร่างกาย จิตใจน้อยและมีการเสริมสร้างสุขภาพให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข	1. หลักประกันสุขภาพ 2. ได้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ 3. ออกกำลังกาย 4. สุขภาพแข็งแรง 5. ความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย
มิติการมีงานทำและรายได้ หมายถึง การได้งานทำที่ก่อให้เกิดรายได้ เพียงพอต่อรายรับ รายจ่าย ไม่ก่อหนี้สินที่ไม่มีคุณค่าต่อตนเองและครอบครัว มีการออมที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต มีความพึงพอใจต่อรายได้ งานที่ทำตลอดจนการมีวันหยุดพักผ่อนจากการทำงาน	1. รายได้เพียงพอในการหมุนเวียนต้องจวด 2. รายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต 3. มีเงินออมเพิ่มขึ้น 4. รายได้เพียงพอในยามจำเป็น 5. ความพึงพอใจในต่อรายได้จากการขายลอตเตอร์ 6. ความพึงพอใจในอาชีพลอตเตอร์ 7. การมีวันหยุด 8. ความมั่นใจขายลอตเตอร์ต่อไป 9. แนะนำให้บุตรหลานขายลอตเตอร์
มิติครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรง	1. ทำหน้าที่ในครอบครัว 2. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3. ครอบครัวอบอุ่น
มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีวิถีชีวิต และดำรงชีวิตที่ปกติสุข ไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือผลกระทบจากภัยทางสังคม	1. ความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ 2. โอกาสเกิดอันตรายต่อทรัพย์สิน 3. ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ Covid-19

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2564)

แบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบย่อยความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์ และการเรียงลำดับความสำคัญของทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยความมั่นคงในชีวิตของคนเรายาลอตเตอร์ จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นประเมิน ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงศ์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างนั้นมีค่า IOC เท่ากับ 0.98 ซึ่งเกินกว่า 0.5 จึงถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านและสอบถามข้อมูลจำนวนคนขายลอตเตอร์ทั้ง 16 หมู่บ้าน ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย หลังจากนั้นจึงลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจนได้ข้อมูลครบถ้วน 347 ตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน คือ t-test การวิเคราะห์ความมั่นคงในชีวิตวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยโดยการวิเคราะห์ลำดับขั้น (analysis hierarchy process: AHP) อนุชาวิลัยแก้ว, และคณะ (2557) ซึ่งจะนำมาคำนวณค่าดัชนีความมั่นคงได้เป็น

$$\text{ดัชนีชีวิต} = \text{น้ำหนักปัจจัยหลัก} \times \text{น้ำหนักปัจจัยรอง} \times \text{ระดับคะแนนปัจจัย}$$

โดยหากดัชนีอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย

4.51-5.00 หมายถึง ความมั่นคงอยู่ในระดับสูงมาก

3.51-4.50 หมายถึง ความมั่นคงอยู่ในระดับสูง

2.51-3.50 หมายถึง ความมั่นคงอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ความมั่นคงอยู่ในระดับต่ำ

1.00-1.50 หมายถึง ความมั่นคงอยู่ในระดับต่ำมาก

6. สมมติฐาน คนที่มีโรคไตกับไม่มีโรคไตมีความมั่นคงในชีวิตต่างกัน ทำการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบ t-test

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปและการร่ายขายลอตเตอรี่ของคนร่ายขายลอตเตอรี่ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

กลุ่มตัวอย่างผู้ร่ายขายลอตเตอรี่ ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย จำนวน 347 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุในช่วง 35-54 ปี (คิดเป็นร้อยละ 70.2) ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 74.35) โดยอาชีพการร่ายขายลอตเตอรี่ถือเป็นอาชีพหลัก (คิดเป็นร้อยละ 83.86) และมีรายได้ในการขายลอตเตอรี่มากกว่า 30,000 (บาทต่อเดือน) โดยมีหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการขายลอตเตอรี่มีร่างกายที่แข็งแรงและมีหลักประกันสุขภาพส่วนบุคคล รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่ายขายลอตเตอรี่

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
เพศ		
ชาย	219	50.14
หญิง	218	49.86
อายุ		
15 – 24 ปี	258	4.24
25 – 34 ปี	4	18.39
35 – 44 ปี	3	35.82
45 – 54 ปี	5	34.38
65 - 75 ปี	77	2.1
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	325	74.35
ปริญญาตรี	5	1.15
ปวช.	4	0.86
ปวส.	6	1.44
มัธยมศึกษา	97	22.19
รายได้		
มากกว่า 30,000	247	56.57
น้อยกว่า 15,000	190	43.45
หนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการขายลอตเตอรี่		
ไม่มี	257	58.79
มี จากกู้ยืม, กู้ธนาคารพาณิชย์, กู้สหกรณ์, กู้กองทุนหมู่บ้าน, กู้ญาติพี่น้อง	180	41.21
ภาวะสุขภาพ		
ร่างกายที่แข็งแรง	388	88.88
มีโรคประจำตัว ความดัน, เบาหวาน, หัวใจ	49	11.12
ประกันตรา 40		
เป็นประกันสังคม มาตรา 40	1	0.29
ไม่เป็นประกันสังคม มาตรา 40	428	97.99
ไม่รู้จักประกันสังคม มาตรา 40	8	1.72
สิทธิการรักษาพยาบาล		
30 บาท รักษาทุกโรค	8	1.75
ประกันสุขภาพส่วนบุคคล	385	88.17
เงินตนเอง	44	10.09

ผู้เร่ขายลอตเตอรี่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนี้มาเป็นระยะเวลา 6-10 ปี ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 64.84 เป็นผู้ที่มีโควตาลอตเตอรี่ (โดยส่วนใหญ่มีโควตา 1,000 ฉบับ/งวด) อย่างไรก็ตามมีผู้เร่ขายลอตเตอรี่ร้อยละ 32.85 ที่ไม่มีโควตาซึ่งจะต้องรับซื้อลอตเตอรี่จากผู้ที่มีโควตาเพื่อนำมาขายต่อ โดยส่วนใหญ่จะรับซื้อจากตลาดนัดลอตเตอรี่ อำเภอสว่างซาว สำหรับรูปแบบการขายนั้นส่วนใหญ่ทำการเร่ขาย (คิดเป็นร้อยละ 80.12) กระจายในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา กรุงเทพมหานคร ระยอง หนองคาย การขายออนไลน์ยังมีปริมาณน้อย (คิดเป็นร้อยละ 1.16) เนื่องจากผู้ซื้อยังไม่ไว้วางใจในการซื้อผ่านออนไลน์ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ผู้เร่ขายลอตเตอรี่ให้ข้อเสนอแนะโดยอยากให้มีการเพิ่มโควตาสำหรับบุคคลที่ยังไม่มีโควตา และอยากให้ราคาที่ซื้อขายอยู่ตลาดนัดลอตเตอรี่ลดลงจากเดิมหรือมีราคาคงที่

ตารางที่ 4 การเร่ขายลอตเตอรี่

การเร่ขายลอตเตอรี่	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพเร่ขายลอตเตอรี่		
อาชีพหลัก	366	83.86
อาชีพเสริมโดยอาชีพหลักคือเกษตรกร	71	16.14
ระยะเวลาการประกอบอาชีพขายลอตเตอรี่		
1-5ปี	103	23.55
6-10ปี	267	61.09
มากกว่า10ปี	67	15.36
แหล่งที่มาของลอตเตอรี่		
มีโควตาของตนเอง	283	64.84
ซื้อจากตลาดนัดลอตเตอรี่	144	32.85
มีโควตาของตนเอง,ซื้อจากตลาดนัดลอตเตอรี่	10	2.31
ผู้ที่มีโควตาลอตเตอรี่		
มีโควตาของตนเอง 500 ฉบับ/งวด	43	9.82
มีโควตาของตนเอง 1,000 ฉบับ/งวด	240	54.81
มีโควตาของตนเอง 1,500 ฉบับ/งวด	83	19.02
มีโควตาของตนเอง 2,000 ฉบับ/งวด	71	16.36
ผู้ที่ไม่มีความรู้ลอตเตอรี่		
ซื้อจากตลาดนัดลอตเตอรี่ 500 ฉบับ/งวด	78	17.91
ซื้อจากตลาดนัดลอตเตอรี่ 800 ฉบับ/งวด	37	8.58
ซื้อจากตลาดนัดลอตเตอรี่ 1,000 ฉบับ/งวด	220	50.37
ซื้อจากตลาดนัดลอตเตอรี่ 1,500 ฉบับ/งวด	101	23.14
รูปแบบการขาย		
เร่ขาย	350	80.12
ขายหน้าร้าน แผงขายประจำ	82	18.73
ออนไลน์	5	1.16
พื้นที่การขายลอตเตอรี่		
ภาคอีสาน โดยจังหวัดนครราชสีมา	198	45.24
ภาคกลาง โดยกรุงเทพมหานคร	136	31.13
ภาคตะวันออก โดยชลบุรี	93	21.33
ภาคเหนือ โดยลำปาง	10	2.3
การเดินทาง		
รถยนต์	4	99.17
รถจักรยานยนต์	433	0.83
รูปแบบการเดินทาง		
เช่าที่พัก	3	99.42
ไป-กลับ	434	0.58

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การร่ายขายลอตเตอรี่	จำนวน	ร้อยละ
ความมั่นคงในอาชีพขายลอตเตอรี่		
มีความมั่นคงในชีวิต	401	91.71
ยังไม่มีความมั่นคง	36	8.29
รูปแบบการขายในสถานการณ์ Covid-19		
ขายในรูปแบบเดิม	426	97.44
เปลี่ยนเน้นขายออนไลน์มากขึ้น	7	1.7
เลิกขาย	4	0.85

โดยวัฏจักรการร่ายขายลอตเตอรี่ของทั้งคนที่ได้สิทธิ์เป็นตัวแทนจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล (ได้โควตา) และคนที่ยังได้สิทธิ์เป็นตัวแทนจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล (ไม่ได้โควตา) ซึ่งคนที่ได้โควตาจะได้รับลอตเตอรี่จากรัฐบาลในราคาฉบับละ 70.40 บาท ส่วนคนที่ไม่ได้โควตามักจะไปซื้อลอตเตอรี่จากตลาดนัดลอตเตอรี่วังสะพุงซึ่งราคาไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับกลไกตลาด โดยวัฏจักรการร่ายขายลอตเตอรี่ในแต่ละเดือนนั้น จะทำการขาย 2 ครั้งต่อเดือนโดยจะแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 วันที่ 5-7 ของเดือนจะซื้อลอตเตอรี่ ณ ตลาดนัดวังสะพุง จะเดินทางไปขายลอตเตอรี่ วันที่ 7-16 ของเดือน และวันที่ 17-22 กลับจากขายลอตเตอรี่พักผ่อนที่บ้าน และช่วงที่ 2 วันที่ 20-22 ของเดือนจะซื้อลอตเตอรี่ ณ ตลาดนัดวังสะพุง จะเดินทางไปขายลอตเตอรี่ วันที่ 23-1 ของเดือนใหม่ และวันที่ 2-7 กลับจากขายลอตเตอรี่พักผ่อนที่บ้าน ซึ่งจะเป็นวัฏจักรแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วัฏจักรแสดงการร่ายขายลอตเตอรี่

2. ความมั่นคงในชีวิตของคนร่ายขายลอตเตอรี่ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

การวิเคราะห์ความมั่นคงในชีวิตของคนร่ายขายลอตเตอรี่ จากองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสุขภาพ (ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย) ด้านการมีงานทำ (ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบย่อย) ด้านครอบครัว (ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย) และด้านความปลอดภัย (ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย) โดยจะเริ่มจากเรียงลำดับความสำคัญของทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของดัชนีความมั่นคงในชีวิตคนร่ายขายลอตเตอรี่

ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลัก		ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบย่อย	
รายละเอียดขององค์ประกอบหลัก	ลำดับความสำคัญ	รายละเอียดขององค์ประกอบย่อย	ลำดับความสำคัญ
ด้านสุขภาพ	ลำดับที่ 1	1) หลักประกันสุขภาพ 2) ได้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ 3) ออกกำลังกาย 4) สุขภาพแข็งแรง 5) ความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย	ลำดับที่ 3 ลำดับที่ 4 ลำดับที่ 5 ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับความสำคัญองค์ประกอบหลัก		ลำดับความสำคัญองค์ประกอบย่อย	
รายละเอียดองค์ประกอบหลัก	ลำดับความสำคัญ	รายละเอียดองค์ประกอบย่อย	ลำดับความสำคัญ
ด้านการมีงานทำและมีรายได้	ลำดับที่ 2	1) รายได้เพียงพอในการหมุนเวียนต้องวัด 2) รายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต 3) มีเงินออมเพิ่มขึ้น 4) รายได้เพียงพอในยามจำเป็น 5) ความพึงพอใจในต่อรายได้จากการขายลอตเตอรี่ 6) ความพึงพอใจในอาชีพลอตเตอรี่ 7) การมีวันหยุด 8) ความมั่นใจขายลอตเตอรี่ต่อไป 9) แนะนำให้บุตรหลานขายลอตเตอรี่	ลำดับที่ 3 ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2 ลำดับที่ 4 ลำดับที่ 5 ลำดับที่ 6 ลำดับที่ 7 ลำดับที่ 8 ลำดับที่ 9
ด้านครอบครัว	ลำดับที่ 3	1) ทำหน้าที่ในครอบครัว 2) ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3) ครอบครัวอบอุ่น	ลำดับที่ 3 ลำดับที่ 1 ลำดับที่ 2
ด้านความปลอดภัย	ลำดับที่ 4	1) ความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ 2) โอกาสเกิดอันตรายต่อทรัพย์สิน 3) ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ Covid-19	ลำดับที่ 3 ลำดับที่ 2 ลำดับที่ 1

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างคนเร่ขายลอตเตอรี่ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหลักลำดับที่ 1 คือด้านสุขภาพ ลำดับสำคัญรองลงมาได้แก่ ด้านการมีงานทำและมีรายได้ ด้านครอบครัว และด้านความปลอดภัย ตามลำดับ

เมื่อเรียงลำดับองค์ประกอบแล้วนำมาคำนวณหาค่าน้ำหนักของทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย โดยการวิเคราะห์ลำดับชั้น (analysis hierarchy process: AHP) แล้วทำการคำนวณหาค่าน้ำหนักความมั่นคงในชีวิตคนเร่ขายลอตเตอรี่จากสูตร % น้ำหนักองค์ประกอบหลัก X % น้ำหนักองค์ประกอบย่อย X ระดับคะแนนแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 องค์ประกอบดัชนีความมั่นคงในชีวิต

องค์ประกอบดัชนี		ภาพรวม			โควตา			ไม่มีโควตา		
		%ค่าน้ำหนัก	ระดับคะแนน	ค่าดัชนี	%ค่าน้ำหนัก	ระดับคะแนน	ค่าดัชนี	%ค่าน้ำหนัก	ระดับคะแนน	ค่าดัชนี
1	สุขภาพ	46.58			46.58			46.58		
1.1	หลักประกันสุขภาพ	16.11	4.18	0.31	16.11	4.21	0.32	16.11	4.11	0.31
1.2	ได้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่	9.86	4.40	0.20	9.86	4.43	0.20	9.86	4.35	0.20
1.3	ออกกำลังกาย	6.24	3.36	0.10	6.24	3.37	0.10	6.24	3.33	0.10
1.4	สุขภาพแข็งแรง	41.62	3.52	0.68	41.62	3.57	0.69	41.62	3.41	0.66
1.5	ความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย	26.18	4.45	0.54	26.18	4.54	0.55	26.18	4.27	0.52
2	การมีงานทำ	27.71			27.71			27.71		
2.1	รายได้เพียงพอในการหมุนเวียนต้องวัด	15.43	4.03	0.17	15.43	4.07	0.17	15.43	3.95	0.17
2.2	รายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต	30.70	3.88	0.33	30.70	3.86	0.33	30.70	3.92	0.33
2.3	มีเงินออมเพิ่มขึ้น	21.82	3.84	0.23	21.82	3.83	0.23	21.82	3.87	0.23
2.4	รายได้เพียงพอในยามจำเป็น	10.89	3.80	0.12	10.89	3.80	0.12	10.89	3.79	0.11
2.5	ความพึงพอใจในต่อรายได้จากการขายลอตเตอรี่	7.64	3.76	0.08	7.64	3.78	0.08	7.64	3.72	0.08
2.6	ความพึงพอใจในอาชีพลอตเตอรี่	5.33	3.73	0.06	5.33	3.76	0.06	5.33	3.66	0.05
2.7	การมีวันหยุด	3.70	3.18	0.03	3.70	3.16	0.03	3.70	3.21	0.03
2.8	ความมั่นใจขายลอตเตอรี่ต่อไป	2.59	3.69	0.03	2.59	3.65	0.03	2.59	3.77	0.03

ตารางที่ 6 (ต่อ)

องค์ประกอบดัชนี		ภาพรวม			โควตา			ไม่มีโควตา		
		%ค่าน้ำหนัก	ระดับคะแนน	ค่าดัชนี	%ค่าน้ำหนัก	ระดับคะแนน	ค่าดัชนี	%ค่าน้ำหนัก	ระดับคะแนน	ค่าดัชนี
2.9	แนะนำให้บุตรหลานชายลดเตอรี	1.89	3.30	0.02	1.89	3.24	0.02	1.89	3.43	0.02
3	ครอบครัว	16.11			16.11			16.11		
3.1	ทำหน้าที่ในครอบครัว	16.38	3.74	0.10	16.38	3.73	0.10	16.38	3.75	0.10
3.2	ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	53.90	3.88	0.34	53.90	3.87	0.34	53.90	3.90	0.34
3.3	ครอบครัวอบอุ่น	29.73	3.61	0.17	29.73	3.60	0.17	29.73	3.63	0.17
4	ความปลอดภัย	9.60			9.60			9.60		
4.1	ความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ	16.38	4.91	0.08	16.38	4.95	0.08	16.38	4.81	0.08
4.2	โอกาสเกิดอันตรายต่อทรัพย์สิน	29.73	4.87	0.14	29.73	4.92	0.14	29.73	4.76	0.14
4.3	ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ Covid-19	53.90	4.90	0.25	53.90	4.94	0.26	53.90	4.83	0.25
ค่าดัชนี		3.98			4.00			3.92		

จากตารางที่ 6 พบว่าความมั่นคงของกลุ่มตัวอย่างผู้เฒ่าผู้แก่ชายลดเตอรี ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย ระดับความมั่นคงในชีวิตในระดับสูง (ค่าดัชนี 3.98) โดยหากพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีโควตากับไม่มีโควตาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงในชีวิตแตกต่างกันเล็กน้อย โดยผู้ที่มีโควตามีค่าดัชนีเท่ากับ 4.00 ส่วนผู้ที่ไม่ได้โควตามีค่าดัชนีความมั่นคง 3.92

ซึ่งคนมีโควตาและไม่มีโควตามีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยเหมือนกันคือ ด้านสุขภาพโดยมีองค์ประกอบย่อยคือ หลักประกันสุขภาพ สุขภาพแข็งแรง ค่าน้ำหนักอยู่ที่ 46.58 ด้านการมีงานทำและมีรายได้โดยมีองค์ประกอบย่อยคือ รายได้เพียงพอในการดำเนินชีวิต มีเงินออมเพิ่มขึ้น ค่าน้ำหนักอยู่ที่ 27.71 ด้านครอบครัวโดยมีองค์ประกอบย่อยคือ ทำหน้าที่ในครอบครัว ครอบครัวอบอุ่น ค่าน้ำหนักอยู่ที่ 16.11 ด้านความปลอดภัยโดยมีองค์ประกอบย่อยคือ ความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ โอกาสเกิดอันตรายต่อทรัพย์สิน ค่าน้ำหนักอยู่ที่ 9.60

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความมั่นคงในชีวิตระหว่างคนที่มีความมั่นคงกับไม่มีโควตา

จากผลการคำนวณค่าดัชนีความมั่นคงพบว่าความมั่นคงของคนเฒ่าผู้แก่ชายลดเตอรีที่มีโควตามีค่าสูงกว่าคนไม่มีโควตาค่อนข้างน้อย (ค่าดัชนี 4.00 และ 3.92) ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นการทดสอบสมมติฐานว่าค่าดัชนีความมั่นคงดังกล่าวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ดังนี้

สมมติฐาน

H0: คนที่มีโควตากับไม่มีโควตามีความมั่นคงในชีวิตไม่ต่างกัน

H1: คนที่มีโควตากับไม่มีโควตามีความมั่นคงในชีวิตต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐาน t-test

ประเภทการจำแนก	N	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t Stat	t	p
คนที่มีความมั่นคง	233	4.002	0.396	1.406	1.971	0.161
คนที่ไม่มีความมั่นคง	114	3.922	0.396			

จากตารางที่ 7 พบว่าการทดสอบค่าเฉลี่ยของความมั่นคงในชีวิตระหว่างคนที่มีความมั่นคงและไม่มีโควตา จากผลการทดสอบพบว่าคนที่มีความมั่นคงในชีวิตเฉลี่ยมากกว่าคนที่ไม่มีความมั่นคง โดยคนที่มีความมั่นคงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.002 และคนที่ไม่มีความมั่นคงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.922 เมื่อพิจารณาค่า P-value เท่ากับ 0.161 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่ายอมรับ H0 จึงสรุปได้ว่าความมั่นคงในชีวิตระหว่างคนที่มีความมั่นคงและไม่มีโควตามีความไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อภิปรายผล

ศึกษาข้อมูลทั่วไปของคนเร่ขายลอตเตอรี่ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย พบว่าผู้เร่ขายลอตเตอรี่ประกอบอาชีพนี้มาเป็นเวลา 6-10 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 50.14 ระดับการประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 74.35 ไม่เป็นผู้ประกันสังคมมาตรา 40 คิดเป็นร้อยละ 97.99 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑลภัส บุปผาโท (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องความมั่นคงทางอาชีพของคนขายลอตเตอรี่ พบว่าคนขายลอตเตอรี่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คือร้อยละ 67.1 ระดับประถมศึกษาร้อยละ 36.6 กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพนี้มาเป็นเวลา 6-10 ปี ไม่เป็นผู้ประกันสังคมมาตรา 40 ร้อยละ 62.2

ศึกษาความมั่นคงในชีวิตของคนเร่ขายลอตเตอรี่ในตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย ผู้เร่ขายลอตเตอรี่รายได้เพียงพอในการหมุนเวียนต้องวัดค่าดัชนีเท่ากับ 4.03 ซึ่งสอดคล้องกับงานของ มณฑลภัส บุปผาโท (2558) ศึกษาเรื่องความมั่นคงทางอาชีพของคนขายลอตเตอรี่ พบว่ามีเงินทุนเพียงพอในการซื้อลอตเตอรี่มาจำหน่ายมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างคนเร่ขายลอตเตอรี่ส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุ มีความมั่นคงด้านการมีงานทำและรายได้ในระดับปานกลางค่าดัชนีเท่ากับ 2.36 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัน ชนะภัย (2554) ศึกษาความมั่นคงในชีวิตของแรงงานรับจ้างกรีดยาง พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยประสบอุบัติเหตุ โดยมีความมั่นคงปานกลางด้านการมีงานทำและรายได้

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างผู้เร่ขายลอตเตอรี่ส่วนใหญ่มีอายุ 35-54 ปี โดยอาชีพเร่ขายลอตเตอรี่ถือเป็นอาชีพหลัก มีทั้งคนที่มีความเสี่ยงและไม่มีความเสี่ยง ส่วนใหญ่เร่ขายในพื้นที่ในภาคอีสาน ในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดโรค Covid-19 การขายลอตเตอรี่ผ่านช่องทางออนไลน์ยังมีน้อย ความมั่นคงของกลุ่มตัวอย่างผู้เร่ขายลอตเตอรี่ ระดับความมั่นคงในชีวิตในระดับสูง โดยพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีความเสี่ยงกับไม่มีความเสี่ยงพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงในชีวิตต่างกันเล็กน้อย จากการทดสอบสมมติฐาน คนที่มีความเสี่ยงกับไม่มีความเสี่ยงมีความมั่นคงในชีวิตต่างกัน ผลการทดสอบพบว่า คนที่มีความเสี่ยงมีความมั่นคงเฉลี่ยมากกว่าคนที่ไม่มีความเสี่ยงและความมั่นคงของคนที่มีความเสี่ยงกับคนที่ไม่มีความเสี่ยงมีความไม่ต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การส่งเสริมให้คนเร่ขายลอตเตอรี่ตำบลเอราวัณ ให้มีความมั่นคงในชีวิตเพิ่มขึ้นนั้นควรเน้นเรื่องความปลอดภัยโดยการส่งเสริมให้มีความปลอดภัยต่อความเสี่ยงการติดเชื้อ Covid-19 โดยจากผลการศึกษาพบว่าคนเร่ขายลอตเตอรี่ทั้งคนที่มีความเสี่ยงและไม่มีความเสี่ยงให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องสุขภาพในลำดับต้นๆ แต่ปัจจุบันมีความพึงพอใจต่อสุขภาพของตนเองยังไม่สูงมากนัก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตองค์ประกอบของดัชนีชี้วัดความมั่นคงในชีวิตทั้ง 12 มิติ ซึ่งประกอบด้วย ที่อยู่อาศัย สุขภาพ อาหาร การศึกษา การมีงานทำและรายได้ ครอบครัว ชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิทธิและความเป็นธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2564). **ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2563**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- นันทวัน ชนะภัย. (2554). **ความมั่นคงในชีวิตแรงงานรับจ้างกรีดยาง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ประพันธ์ สุขทะเลใจ. (18 พฤศจิกายน 2563). **รู้หรือไม่? ทำไมคนวิ่งสะพุง จ.เลย ขายลอตเตอรี่มากที่สุดในประเทศไทย**. <www.naewna.com:shorturl.at/jlzP7> (สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม).
- มณฑลภัส บุปผาโท. (2558). **ความมั่นคงทางอาชีพของคนขายลอตเตอรี่**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อายุส หนูเย็น, นิศาชล ลีรัตนกร, และ ชนิตา พันธุ์ณี. (2554). **ศักยภาพด้านการตลาดและความเต็มใจจะจ่ายสินค้าเนื้อสุกรอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อนุชา วิสัยแก้ว, และคณะ. (2557). **การศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าบนเส้นทางทางการค้าจังหวัดเลย – แขวงไชยบุรี**
แขวงเวียงจันทน์ – หลวงพระบาง. เลย: คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.